

Latwesch u Awises.

Nr. 7. Zettortdeena 17tå Webruar 1849.

Tauna sinnia.

Gehpils basnizas aprinka teesâ isgahju-
schâ gaddâ irr dsimmuschi 125 no wihrischlas un
1048 no meitischlas kahrtas, kohpâ 2173 behrni.
Winnu starpâ bija 54 pahri dwihnischu, 73 ahr-
laulibâ, 63 nedishwi peedsimmuschi.

Laulati tappe 698 pahri.

Mirruschu skaitlis bija 785 no wihrischlas,
798 no feewischlas kahrtas, kohpâ 1583.
Pahri par 80 gaddeem nomirre 22 zilweki, zaur
nelaimigahm notikschanaahm sawu gallu attradde
56 zilweki.

Birschu un **S**allas draudse irr dsimmu-
schi 109 puifchi, 112 meitas, kohpâ 221 behrni.
Winnu starpâ 4 dwihnischu pahri, 5 ahrlau-
libâ un 3 nedishwi peedsimmuschi.

Mirruschi 57 wihrischli, 57 feewischli, kohpâ
114 zilweki.

Laulati 67 pahri.

Pee Deewa galda bijuschi 2720 wihrischli,
3290 feewischli, kohpâ 6010 kristiti zilweki.
Winnu starpâ no Wahzeescheem 65 wihrischli,
87 feewischli, kohpâ 152.

Pirmu reis pee Deewa galda tappe peerwesti
104 meitas un 5. puifchi, kohpâ 109.

L.

Wissi zilweki irr weena Deewa raddi-
jums un tadehl wissi brahli
fawâ starpâ.

Rahda widduzi Wahzemme bij laupitaji
palkihdufschi un daschas nelaines padarrijuschi.
Weidsoht tohs rahda masâ pilseftinâ sawal-
dsinaja. Bet winni tik spehzigi pretti turre-

jahs, ka daschus teesas-kalpus un saldatus
dikti ee wainoja. Tikkai weens weenigs jauns
zilweks no winna pulka labba prahtha pade-
wahs un raudadams sawas rohkas sneedse
feet kohpâ — zitti wesselu stundu no weetas
kawahs pretti. Zeetumâ schis zilweks turrejahs
gohdigi, un kad tee zitti dsihwoja lahdedami,
tad winsch schehlastibu no Deewa luhdse, un
ir tohs zittus stubbinaja, lai tapat dorroht.
Winsch sawus grehkus tik gauschi apraudaja,
la ir pascheem zeetuma sargeem par winna
schehl palikke, un tee luhkoja ka warredami
winnu meerinaht. — Tik no winna ween war-
reja dabbuht skaidri sinnah, kahdus darbus tee
laupitaji strahdajuschi, un ko tee wehl gribbe-
juschi padarriht; tapat arri winsch issstahstija
skaidri sawu dsihwes-gahjumu un ka winsch
tam laupitaju pulkan pefittees.

Rahda grahfa muischâ Beieru semme winna
tehws 40 gaddus apkahrt effoht deenejis par
lohpû-dihrataju un ahrsti. Un kad winsch ihsti
deewabihjigi dsihwojis un gudris lohpû ahrste
bijis, tad wissi apkahrteji laudis winna lab-
prah eeredsejuschi. Rahdu reis nikna lohpû
sehrga wisseem apkaimineem uskrittuse, bet
winnu widduzi scha tehws to prattis aissar-
gaht, un tadehl pats grahfs winna mihlejis,
jebschu gan winnam tas netihralais ammats
bijis. Bet kad tas jau 68 gaddus bijis wezs,
un jaunais grahfs sahzis waldiht, tad notikuse
ta nelaime, ka grahfa mihralais funs, ko scha
wezzam tehwanî nodewis cohpt, neaufschî no-
sprahdsis. Jebschu nu gan winna waina pee
tam ne bijuse, tatschu grahfs par to ta fastai-
tees, ka to wezzu bespêhzigo firmgalvi no
weetas un maizes aisdfinnis.

Ka nu wezs wahsfchs buhdams tas ar sawu
aston' gaddus wezzu dehlinu wilzees apkahrt

ubbagoht, kamehr no behdahm un truhkuma nomirris, un nu schis winna dehls weens pats bes kahda paliga pafaulē palizzis. Winsch dewees pee fawa tehwa pufsbrahla, kas zittā widdū to paschu ammatu turrejis, kahdu scha tehws strahdajis, un tas winnu peenehmis gan. Bet schis wihrs bijis lohti besdeewigs, kas scho jaunu puischeli pee saweem sagla-darbeem eeraddinajis, un schis sawā behrna weenteefibā ne mas naw dohmajis, ka tas effoht kas launs. Tomehr reis winnam azzis atwehruschahs, un winsch no prattis, ka schahdi darbi ne warroht buht labbi. Un kad nu winsch dsirdejis, ka tee laupitaji norunnajuschi, kahdu muishu apsagt un spreedschischi. ka schim tur waijadse schoht pa jumtu eekahpt eelschā un lohgu atwehrt, tad schim ta israhdijees, itt ka fawō nelaikis tehws winnam stahwetu preefschā, un draudetu lai to ne darra. Schai fawai firds balsfi winsch ne spehjis pretti stahweht, un tadehk wehl tai paschā wakkarā aisbehdsis projam.

Winsch tuhlin dewees us to klahatajku pilfehtu, kur winnu kahds atslehgū-kallejs peennehmis par mahzakli. Pee scha meistera winsch wesselu gaddu strahdajis, un — ka tas meisters pats apleezinajis — bijis brihnum wehrigs, paklaufigs, ustizzams un arri deewabihjigs puifis, un winsch buhtu palizzis leels meisters schinni ammatā, ja ne us reis buhtu dabbujuschi sinnāht, ka winsch effoht lohpu-dihrtajku dehls. Winsch pats ne ko no tahdahm isfchīrskhanahm ne sinnadams, to ne mas ne leedsis, un tadehk tee zitti winnu lammadami un lahdedami aisdsinnuschi projam. No kaura un behdahm tihri fajuzzis winsch ais-deweess us kahdu tuwaku zeemu, un kad pat-labban plaujams laiks bijis klah, tad pee kahda semneeka par algadsi faderrejes, un tas pehz darba laika winnu atkal atlaids. Tā nu atkal bes weetas un bes maifes buhdams winsch fabeedrojahs ar kahdu jaunu zilweku, kas leels mescha-saglis bijis, prohti: aisleegts laikos un meschds gahjis us jakti. Ar to kohpā winsch gan drihs wesselu gaddu schahdu blehdibu dsnis, kamehr tizzis fakerts, un tik us gauschū

luhgschanu tizzis nodohts saldatōs. Bet kad nu winsch pa seemu us jakti eedams abbas kahjas bijis fasaldejs, tad karra wirsneeki scho ne peenehmuschi wis, bet — bahrgi nostrahpehts tizzis atkal padsihts. Nu winnam pasuddufe pehdiga zerriba, fewi ar gohdu usturreht, un winsch dewees atkal pee fawa tehwa brahla. Scho nu taggad atraddis ittin turrigu un tam padeweess parwissam, dohmadams, ko lai zittu darru, kad pafaulē manni eenihst un lamma ween? Gahjis nu itt drohschi lihds us sahdsi-bahim, pee fewis dohmadams: Es jau ar pirmu launu darbu esmu nahwi pelnijis, tik pat manni ne taupihs, kad es weenu woi wairak reises buhgschanu blehdibu darrijis.

Tomehr, ka pehzak zitti winnaa beedri leezi-naja, schis jauns zilweks ne kad ne bijis ka ihstens laupitajs, un tohs negantakohs darbus ne mas ne warrejuschi winnam usivehleht. Winna firds bijuse pa mihksta, ta ka winsch dauds reif luhschis, lai tohs aplaupitus jel ta ne mohzoht. Daschu reis, kad zitti jaw gahjuschi projam, winsch pasleppen teem aplau-piteem faites atraisijis un tohs palaidis wallā. Tā nu arri pehdejā reise notizzis, un zaur tam ween schee wissi effoht tikluschi fanemti, ka winsch tohs faveetus atraisijis, un tee scheem pakkat dsinnuschees. Tik pee tam winsch scheem bijis derrigs, skunstigas atslehgas atmuhkeht wallā, jo to winsch pee atslehgū-kalleja bija labbi ismahzijes.

Tā tad schis jauns zilweks, no gohdiga tehwa us gohda zelleem waddihts, tik zaur tam ween tahdā nelaime grimmis, ka pafaulē winnu eenihdeja, winna tehwa fliktā ammata deht. Ak schi zilweku aplammiba jau daschu labbu dwehfseli buhs faudejuse! Un tomehr neweens, ir ne pats Keisers ne warr pahrtikt bes ta fliktaka ammatneeka. Woi tad wissi ne effam zehluschees no weena pascha tehwa, Ahdama, kas bij semmejs-kohpejs? Bet pastatt muhsu deenās, ka daschs pilfehtas deenas-saglis deggoni farauj, kad semneeks winnam tuwak peeeet klah. Un kufschs warr pahrtikt bes semneeka? Deewos muhs wissus irr raddijis un katu sawā kahrtā

un weetâ stahdijis, un kâtram sawu darbu eerah-dijis, kas tam jastrahda few un tuvakam par labbu. Tadeht tas wissu-semmakais zilwezinsch, kad tik wisch zittadi irr labs un Deewa un waldischanas likkumus turr, warr paschu Keh-ninu woi Keiseru fault par sawu brahli. Un nahwe, ta ne prâfâ neweenu, kas wisch te effoht, un tâpatt mett to Kehnianu kâ irr to pehdigo ubbadisnu kappâ us truhdeschanu. Muitineeki Jesus laikâ bij tee par wisseem wairak neerwati zilwei, un luhk, wisch tohs ne fmah-deja wis, bet ar teem kohpâ ehde, lai gan tee lepni wariseéri un rakstu-mahzitaji par to sawus deggonus raustija. Un wînn' puffs kappa — tur, kâ sinnam, buhsum wissi atkal weeni, un, es gribbu tizzeht, ka tik tee ween buhs schirti, kas te sawus tuvakus un brahkus lihds sawam gallam buhs apsplauidijuschi un lam-majuschi, un scheem gan tas gohda-krehfis buhs zelts tur, kur tas walda, kas kahroja to gohdu, lai pats Deewa dehls preefsch wîna zellös mettahs.

— s — n.

Kahds gruhts muhfchs Indianeru feewahm deenas-widdus Amerikâ.

Kahds missionars deenas-widdus Amerikâ nehmahs strohsteht Indianeru feewischku, kas gan wissadi bij gohdiga, bet sawus meitas behrus wissus pehz ta neganta wîna tautas eeradduma no schnaudse. Wisch tai ar Deewa wahrdeem parahdiya, kahds negants grehks tas effoht, un ka Deewa to pehzgallâ gruhti fohdiscoht. Us to nu ta feewina gau-schi raudadama nehmahs missionaram ta atbil-deht: „Es no wissas fîrds wehletu, kad manna mahte ar manni tâpat buhtu darrjuse, jo tad wissas tahs mohkas un behdas es ne buhtu dab-bujuse zeest, ko jau esmu zeetuse un kas wehl buhs jazeesch. Updohma jel, tehtiht, zîk gruhti mums klahjahs! Kad muhsu wihi us jakti eet, tad wînni par wissu zittu ne mas ne ruhpe-jahs; mums jaet teem lihds un janemm sawi behri arr lihds, weens pee kruhts un ohts

furwi us rohku. Wakkara tee atkal nahk mahjâ b:s kahda nessama, bet mums jasteenj sawi behri. Lebschu nu gan effam peekussuschas no tahs leelas staigafchanas, tomehr mums naw brihw gulleht, bet jastrahda wissu zauru nakti; jamalt kweeschi un jabruhwe wjaneem brand-wihns. Kad tas gattaws, tad wînni peedser-tahs, un peedsehtufchees muhs dausa, plehsc hais matteem un mihda ar kahjahn. Kahds nu preeks un labbums mums teek par tahdu besgalligu wehrgoschanu? Pahrwedd atkal wihs zittu jaunu feewu mahjâ, un schai tad irr brihw, muhs un muhsu behrenus mohziht un ar mums darriht ko ween gribb; wihs par mums ne leekahs ne finnaht. Kurfchs zilweks tahdu swehra buhfschanu warr isturreht? Tadeht ne finnam saweem meitu behrneem ko lab-baki darriht, ka kad tahs no schahm mohkahm glahbjam un labbak noschnaudsam! Ezzet teesham, ka tahs mohkas, kas mums jaisturr, irr tuhftofschahrt gruhtakas ne kâ nahwe. Wehl reis jums faktu: kaut jel manna mahte buhtu manni tanni pirmâ azzumirkli, kad pee gaifmas nahzu, noschaugufe!"

A. L.

Schihds no glahses.

Kare laikâ kahds usahris dsinnahs pakka Schihdam, kas wînakam 4 dahlderus naudas bij iskrahpis, un gribbeja to gabbalu gabbalôs fadausicht. Schihdensch sawâs isbailes eesprukke sawâ schwahgera mahjâ un luhdse, lai scho paslehpoht. Schwahgeris wîna eebahse maifa, nolikke istabas widdu un peeteize: „Schmul, peeluhko ka tu klußi nozeetes, zittadi mums ab-beem klahfees slikti." Patlabban usahris ittin dusmigs un sohbeni pazehlis eestrehje istabâ un kleedse: „Kur tas blehdis palikke?" Schwahgeris farahwees atbildeja: Augstzeenigs kungs! Manna mahja naw nekahda blehscha-mahja, es esmu gohdigs Schihds. Usahris atkal brehze: „Es gribbu finnaht, kur tas blehdis palikke, kas man 4 dahlderus iskrahpe!" Un wisch nehmahs wissus faktus zauri melleht. Pehzak wisch to schwahgeri jautaja: „Kas ten tur

tai maiſā irr eelfchā?" un turreja tam plifku
sohbenu pee deggona. Schihds ateize: Ak
mihlais kungs, tur zits ne kas now eelfchā, ka
glahse s. No duſmahm fchaahldams nu tas
usahris ar sawu sohbenu zirte plakkanisti mai-
ſam wirſu fitteenu pehz fitteenu. Schihds
maiſā, ne gribbedams, ka schwahgeram preeſch
usahra buhs pa blehdi palikt, un jo wairak
lahrodams tohs 4 dahlderns paturreht, us
katra zirteena ar fmalku balsi brehze: „Eling!
Eling!“ Lai usahris dohmatu, ka glahses flann.
Usaris heidscht ar sohbena mugguru dausija un
Schihds jo ahtraki brehze: „Eling! Eling! Eling!“
Luhk, tas palihdseja; jo usahrim duſmas at-
laidahs, kad to fchelmbu pamannija, un to
glahtschu-maiſu labbi ispehritis, dewahs proh-
jam. Schihds islihde affinains no maiſa un
fevi apluhkojis teize: „Mudeen, ohtru reis
gan wair 4 dahlderu deh̄t ne gribbu par glahſi
palikt!“

A. L.

Peelikkums pee gohda-rihmēs.

(Skattees Nr. 16 pehrna ja 1848ta gadda.)

Preeks ilkatram laſſitojam firdi nahze,
Kursch to gohda-rihmi laſſiht sahze,
No Juhs mihlais Dūnsberg effet rakſijuschi,
Un eelfch jaukahm perschahm falikluschi.

Jauki, mihlī wahrdi,
Kas irr firdim gahrdi,
Atrohnahs tai dſeefminā,
Awiſchinu lappinā.

Mehs Jums par to leelu pateizibu dohdam,
Ka tik jauki apdseedajſchi effet gohdam,
Kas pee mums un muhsu tautas brahleem
Darboſſchees ar rakſteem tuvi, ka no tahleem.

Lai wiſſeem labbdarreem
Mehs dſeefmas dſeedam teem,
Ka ſcheit teem labbi klahjabs,
Tur debbess laime krahjabs!! —

Zuhs wairak strabdaſſchi preeſch brahleem tehnosemmē,
Ka daschi ſtehlmeiſteri Kurſenmē;
Juhs' dſeefmas awiſes pateeff kohſchi flann,
Lahs katram firdis ſpehj epreezecht gan.

Par to lai Jums irr gohds
No man un wiſſeem dohts.
Lai debbess ſpohtschu krohui
Deewos uoleek Jums par lohni! —

E. F. Schönberg.

Teesas flubdinashanas.

Leelas Eſeres pagasta teesa zaur ſcho wiſſus tohs
usaizina, kam pee taſhs mantas ta liſdſchinniga Pam-
palumiuschias ſainneeka Sirſinu Zehlaba Nunga
kahdas prafſichanas buhtu, jeb kas dohmatu ko praf-
ſift, pee ſaudeschanas ſawas teesas wiſſwehlak lihds
18tu Merz f. g. pee ſchihſ pagasta teesas peeteilees.
To buhs wehrā likt! Leelas Eſeres pagasta teesa,
tai 21mā Janwar 1849.

(L. S.) ††† R. Steinhard, pagasta wezzakajſ.
(Nr. 20.) R. F. Witte, pagasta teesas ſtrihweris.

Leelas Eſeres pagasta teesa zaur ſcho wiſſus tohs
usaizina, kam pee ta nomirruscha Eſeres Leela-krohga
krohdſeneeka Mattibſa Bohs kahdas prafſichanas, jeb
kas dohmatu ko prafſift, wiſſwehlak lihds 30tu Merz
f. g. pee ſchihſ pagasta teesas peeteilees, jo wehlak
winneem muhſidigu klufſuzeſchann uſliks. To buhs
wehrā likt! Leelas Eſeres pagasta teesa, tai 1mā
Webruar 1849.

(L. S.) ††† R. Warnaubſky, pagasta wezzakajſ.
(Nr. 50.) R. F. Witte, pagasta teesas ſtrihweris.

Wiſſi tee, kam kahdas taſnas prafſichanas buhtu
pee taſhs mantas ta nomirruscha pee ſteplēknuiſchias
peerakſita Kahrlesmuſchias Peppinu-krohdſineeka Krist
Zihrl, ta ka arri wiſſi tee, kas tam nelaikini ko par-
radā polikluschi, tohp no Bahrbales Krohna pagasta
teesas zaur ſcho usaizinatti, lihds 21mu Merz f. g.
ſawas prafſichanas ſcheit uſdoht un peerahdiht, bet
tohs parradus aismalhah. Bahrbales pagasta teesa,
tai 21mā Janwar 1849.

(Nr. 25.) J. Grifoffsky, pagasta wezzakajſ.
Teesas ſtrihweris S. Seegrün.

Brih w drikkecht.

No juhrmallas-gubernias augstaſ waldischanas pusses: Hofrathe de la Croix.

No. 55.